

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/GZ/2003/23

BETREFT: Permanente handelsactiviteiten in schoollokalen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 20/08/2003

1.2 Vraag

- Vraag betreffende het maken van reclame voor een fitnesscentrum (VZW) dat uitgebaat wordt in de schoolgebouwen maar buiten de schooluren. Mag de school verhuren en een reclamefolder van dit fitnesscentrum (waarop de naam van de school niet vermeld wordt) meegeven?

1.3 CZB

- De vraag werd ontvangen op 20/08/2003.
- Antwoord van de secretaris van de CZB op 25/08/2003, dat de vraag ontvangen en geregistreerd werd.
- Melding van 08/10/2003 dat het dossier op de zitting van 03/11/2003 behandeld zal worden.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

De VZW-inrichtende macht wil graag een overeenkomst afsluiten met een VZW die tot doel heeft een platform te creëren dat iedereen de mogelijkheid biedt op een efficiënte, verantwoorde en betaalbare manier te leren actief leven.

De VZW stelt daarom enerzijds fitnessapparatuur ter beschikking van de school en geeft anderzijds een bvba via een franchiseovereenkomst de mogelijkheid om na de schooluren in de lokalen van de school een fitnesscentrum uit te baten.

Zo kunnen ook de leerlingen tijdens de lessen lichamelijke opvoeding (gratis) aan fitness doen.

Ma de inrichtende macht reclame maken voor de uitbating van dit fitnesscentrum buiten de schooluren en mag zij in de correspondentie naar de ouders over het onderwijsaanbod of pedagogische aangelegenheden reclame maken voor het fitnesscentrum dat buiten de schooluren in haar lokalen wordt uitgebaat? Mag de school een reclamefolder van dit fitnesscentrum, waarop de naam van de school niet vermeld wordt, meegeven aan de leerlingen?

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

3 november 2003 - 14u.30

3.2 Kamer

Gemeenschappelijke zitting van de kamer bevoegd voor basisonderwijs en de kamer bevoegd voor secundair onderwijs, de centra voor leerlingenbegeleiding, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

De heren Walter Cools, Marc Henri Cornely, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

4. ADVIES COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 51. § 1. Een schoolbestuur mag informatie verstrekken over het eigen opvoedings- en onderwijsaanbod, maar het mag geen oneerlijke concurrentie voeren.

§ 3. Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met zijn onderwijsopdracht.

§4. Een schoolbestuur dat reclame toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel heeft de verkoop van producten of diensten te bevorderen, dient een aantal principes na te komen:

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van reclame;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van reclame, behoudens indien de reclame louter attendeert op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° de reclame kennelijk niet onverenigbaar is met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° de reclame de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengt.

Art. 76. Ieder schooljaar krijgen de schoolbesturen een werkingsbudget voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud en de administratieve ondersteuning van hun scholen, voor het werken aan rationeel energiegebruik in hun scholen en voor de kosteloze verstrekking van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerlingen.

Bij de aanwending van het werkingsbudget moet ieder schoolbestuur rekening houden met een gelijke behandeling van al zijn gefinancierde of gesubsidieerde scholen en van al zijn leerlingen.

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art. V. 9. Een schoolbestuur mag informatie verstrekken over het eigen opvoedingsproject en het onderwijsaanbod, maar zij mag geen oneerlijke concurrentie voeren.

Art. V. 11. Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voorzover ze verenigbaar zijn met haar onderwijsopdracht.

Art. V. 12. Een schoolbestuur dat sponsoring of reclame die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, toelaat, dient een aantal principes na te komen.

1° de door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen vrij blijven van reclame;

2° activiteiten vrij blijven van reclame, behoudens indien deze reclame louter attendeert op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° de reclame niet onverenigbaar is met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° de reclame de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengt.

* 29 mei 1959 - Schoolpactwet

Art. 25. De kosten van het onderricht, verstrekt in de inrichtingen of afdelingen voor onderwijs, tot stand gebracht door openbare en private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de inrichtingen en afdelingen van inrichtingen voor bewaarschool-, lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs, die bedoeld worden in artikel 24 en die aan de bij de wet en verordening gestelde voorwaarden voldoen, verleent de Staat evenwel

a) Weddetoelagen;

b) Werkingstoelagen.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is.

4.4 Advies

Blijkbaar zijn er drie betrokken organisaties: de VZW verantwoordelijk voor de school, een intermediaire VZW en een commerciële BVBA Fitnesscentrum. De intermediaire VZW zou fitnessapparatuur ter beschikking stellen van de school en anderzijds schoolgebouwen voor de commerciële uitbating van een fitnesscentrum. Dit laatste houdt in dat de BVBA Fitnesscentrum feitelijk rechten op een handelshuur kan laten gelden. De BVBA Fitnesscentrum zal als franchise en huurder een kleinhandel uitoefenen en een cliënteel opbouwen door contact met het publiek.

De regelgeving inzake handelshuur is van dwingende aard: minimum 9 jaar met opzegperiodes om de 3 jaar, recht op verbouwingswerken door de huurder, recht op volledige overdracht of onderverhuur, recht op vergoeding bij niet hernieuwing huur, e.a. Zelfs bij het ontbreken van een overeenkomst kan de rechter wat de feiten betreft zich uitspreken over het al of niet bestaan van een handelshuur. (Wet van 30 april 1951 betreffende de handelshuur).

Verder zijn er de bepalingen van het schoolpact inzake de Dienst voor infrastructuurwerken van het gesubsidieerd onderwijs. (Wet van 29 mei 1959 betreffende het onderwijs, artikel 19). Bij aankoop of aanpassing van onderwijsgebouwen wordt er een terugvordering van de subsidie opgesteld als er een wijziging is van het hoofddoel van onderwijs met een tussenkomst van DIGO. Subsidies kunnen maar als de organisator van onderwijs een zakelijk recht heeft dat het genot van het goed voor minstens 30 jaar verzekert. Men stelt dan ook dat de bestemming van de DIGO-middelen in dit opzicht gerespecteerd wordt wanneer het doel, nl. een band met het verstrekken van onderwijs wordt nagekomen.

De Commissie wijst erop dat alle onderwijsverstrekkers voor hun gebouwen meestal gebonden zijn aan de onderwijsbestemming. De onroerende goederen die eigendom zijn van het Gemeenschapsonderwijs hebben onderwijsbestemming en behoren tot het openbaar domein (Art. X.59 van onderwijsdecreet XIV van 14 februari 2003). Bij verenigingen zonder winstgevend doel zijn de middelen uitdrukkelijk ondergeschikt aan het onderwijsdoel. Een wijziging inzake bestemming van goederen kan maar mits aanpassing van de VZW-statuten. Er dient ook op gewezen te worden dat de erfpachtovereenkomst tussen de eigenaar en de schoolbesturen er bijna altijd een clause voorkomt over de bestemming van het in erfpacht gegeven goed en zij bepalingen bevat inzake bestemming van onroerende goederen. In vele erfpachtovereenkomsten is gestipuleerd dat het goed uitsluitend is bestemd om een school in onder te brengen die onderwijs zal verstrekken met aanverwante activiteiten, zoals bepaald in de wet. Bovendien kan de erfpachtovereenkomst bepalen dat iedere wijziging aan de onderwijsbestemming tot gevolg zal hebben dat de erfpacht van rechtswege verbroken zal worden.

Tenslotte is er de handelspraktijkenwet die bepaalt dat het verboden is daden te stellen die strijdig zijn met de eerlijke handelsgebruiken en waardoor andere verkopers geschaad worden in hun beroepsbelangen. (Artikel 93 van de wet van 14 juli 1991 inzake handelspraktijken).

De Commissie stelt vast dat op dit ogenblik niet alle gegevens beschikbaar zijn over de juridische samenhang tussen de drie betrokken verenigingen en de gevolgen ervan. Het is

onduidelijk of er een equivalentie is van prestaties (gebruik fitnessstoestellen, verhuur schoollokalen) of eerder een ruil van diensten buiten de handelswetgeving om. Nochtans situeert zich het uitbaten van een fitnesscentrum ten dienste van het algemeen publiek veeleer binnen de handelspraktijkenwet en de handelshuurwet.

De Commissie stelt vast dat juridische constructies uit de handelspraktijkenwet en de handelshuurwet, de facto van toepassing zouden worden binnen een context van onderwijs dat uitgesloten is uit de handelswetgeving. Beide juridische systemen (onderwijswetgeving, handelswetgeving) situeren zich binnen een grondige verschillende maatschappelijke context en hebben duidelijk andere doelstellingen. De onderwijsorganisatie bevat trouwens een reeks elementen waaruit blijkt dat onderwijsgebouwen niet kunnen gebruikt worden in het kader van de handel.

De Commissie vreest dan ook dat het toepassen van de handelswetgeving binnen de scholen rechtstreeks of onrechtstreeks de schoolbesturen niet meer toelaat de les-, onderwijs- en schoolgebonden activiteiten volledig organisatorisch ten dienste te stellen van een kwaliteitsvol opvoedings- en leerproces voor leerlingen. Een schoolbestuur heeft op vrijwillige basis de organisatie van het onderwijs op zich genomen en ontvangt hiervoor budgetten van de overheid waardoor het schoolbestuur steeds op autonome wijze moet voorrang kunnen geven aan de organisatie van het onderwijs. Het permanent uitoefenen van handelsactiviteiten op basis van de handelshuur, in rechte of in feite is dan ook niet verenigbaar met de onderwijsopdracht.

De Commissie stelt ook vast dat door het toekennen door de overheid van werkingsbudgetten bestemd voor de scholen, een handelsorganisatie ingeplant in scholen, nooit dezelfde werkingskosten kan hebben inzake o.a. energie, huur en onderhoud gebouwen als een onafhankelijke verkoper. Er kan geen sprake zijn van een concurrentie op basis van een gelijkaardige kostenstructuur voor een onafhankelijk fitnesscentrum en een fitnesscentrum ingeplant in een school.

De Commissie komt tot volgend advies:

Het aanbieden of verhuren van schoollokalen in het kader van handelsactiviteiten is niet verenigbaar met de onderwijsopdracht omdat met de dynamiek van de handelswetgeving de normale werking van alle verplichte en niet-verplichte onderwijs- en schoolactiviteiten in het gedrang zou kunnen komen.

Het aanbieden of verhuren van schoollokalen voor handelsactiviteiten kan strijdig zijn met de wet op de handelspraktijken als er voorwaarden worden overeengekomen die niet concurrentieel zijn ten aanzien van andere verkopers van identieke goederen of diensten.

De reclame door een schoolbestuur voor een fitnesscentrum ingebouwd in de eigen schoolgebouwen is in strijd met de decretale bepalingen inzake de pedagogische en de onderwijskundige taken en doelstellingen van de school en de objectiviteit, geloofwaardigheid en onafhankelijkheid van de onderwijsinstelling.

Brussel, 3 november 2003

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter